

“Трыялет” (“Мне доўгае расстанне з Вамі...”), верш Б. Датуеца 1913. Паводле жанравых параметраў, трыялет складаецца з васьмі радкоў і пабудаваны на двух рыфмах – жаночай і мужчынскай, размешчаных па схеме ABbA baAB, напісаны 4-стопным ямбам. Аўтарскі пераклад верша на рускую мову ўвайшоў у рукапісны зборнік “Зеленя” пад назвай “Триолет XVIII века”. Блізкасць з класічным трыялетам выяўляецца ў прыналежнасці верша да інтымнай лірыкі. Прынцыповае адрозненне заключаецца ў танальнасці: замест традыцыйнай гулілівасці – самота і туга. Лірычны герой выказвае глыбокі смутак з нагоды расстання з каханай, не саромеецца шчыра гаварыць пра інтымныя перажыванні (“Я пабляднеў ад горкіх слёз”). Метафара “расстанне з Вамі // Чарней ад Ваших чорных кос” – вынік творчай перапрацоўкі фразы “Брови чернее, чем разлука с вами”, некалі занатаванай Б. Таўталогія ў другім і апошнім радку, узмоцненая іх паўторам, падкрэсліваюць душэўную узрушанасць, эмацыйнасць лірычнага героя. Падобныя засяроджаннасць на любоўных пачуццях, выразная экспрэсіўнасць, своеасаблівыя “салоннасць” і “манернасць” аўтара – новыя і незвычайныя рысы для беларускай паэзіі пачатку XX ст. Выкарыстанне менавіта такіх выяўленчых сродкаў абумоўлена не столькі патрэбай Б. раскрыць уласны душэўны стан, колькі імкненнем разнастаіць ідэйна-тэматычныя кірункі беларускай літаратуры, пераадолець яе замкнёнасць на выключна “мужыцкіх” праблемах, прывіць ёй новую эстэтыку і за кароткі тэрмін наблізіць да ўзроўню развітых еўрапейскіх літаратур. У многім дзякуючы тытанічным намаганням Б., яго справе па асваенню набыткаў сусветнай паэзіі, у тым ліку і творчай перапрацоўцы “цвёрдых” вершаваных формаў, нацыянальнаму мастацтву слова за кароткі тэрмін удалося ажыццявіць гэтую звышзадачу.

Упершыню – “Наша ніва”, № 22, 31.05.1913. Аўтограф у рукапісным адзеле бібліятэкі АН Літоўскай рэспублікі. Перакладзены аўтарам на рус. мову.

Н.В. Заяц